1 LIIKENNEONNETTOMUUKSIEN TILASTOINTI

Tietoja tieliikenneonnettomuuksista kootaan Suomessa poliisiin tietoon tulleiden ja vakuutusyhtiöille ilmoitettujen onnettomuustietojen perusteella. Liikenneonnettomuustietokantaa ylläpitää Tilastokeskus poliisin onnettomuustietojen perusteella. Liikennevakuutuskeskuksessa toimiva Vakuutusyhtiöiden liikenneturvallisuustoimikunta (VALT) kokoaa oman tilastonsa onnettomuuksista, joista on maksettu korvausta liikennevakuutuksesta. Aineisto perustuu lähinnä vakuutuksenottajien antamiin tietoihin ja se sisältää paljon tietoa lievistä omaisuusvahinkoihin johtaneista onnettomuuksista. VALT:n tilastoissa on paljon aineelliseen vahinkoon johtaneita liikenneonnettomuuksia, jotka eivät näy poliisin tiedoissa. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet kirjataan poliisin rekisterei-hin, henkilövahinko-onnettomuuksista kirjautuu noin kolmasosa ja aineellisista vahingoista vain pieni osa.

Eri onnettomuustyyppien tietoon tulossa on eroja. Huonoin peittävyys on yksittäisonnettomuuksissa loukkaantuneista polkupyöräilijöistä. Puutteellisuudet johtuvat lähinnä siitä, etteivät onnettomuudet tule poliisin tietoon. Syy siihen, ettei onnettomuuksia ilmoiteta poliisille, on valtaosassa onnettomuuksia vahinkojen pienuus ja korvauksesta sopiminen. Puuttuvista loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista valtaosa on lieviä loukkaantumisia, sillä tieliikennelaki velvoittaa ilmoittamaan onnettomuudesta poliisille vain, jos joku on loukkaantunut vakavasti. Tietoja voidaan pitää varsin luotettavina. Puutteellisuudet aineistossa ovat lähinnä sellaisissa tiedoissa, joita ei pystytä jälkeenpäin tarkistamaan. Itsemurhia ja epäiltyjä itsemurhia ei poisteta tilastosta.

2 ONNETTOMUUSMÄÄRÄT JA NIIDEN KEHITYS

Vuosina 2014 - 2018 tapahtui 39 poliisin raportoimaa tieliikenneonnettomuutta (keskimäärin 8 onnettomuutta vuodessa). Onnettomuuksista 0 (0 kpl/v) johti kuolemaan ja 10 (2 kpl/v) loukkaantumiseen. Onnettomuuksissa kuoli 0 (0 hlö/v) ja loukkaantui 15 (3 hlö/v) henkilöä.

Suhteutettuna asukaslukuun vuosina 2014 - 2018 tapahtui keskimäärin 61 henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta/100 000 asukasta (3 288 asukasta). Manner-Suomessa tapahtui samana aikana keskimäärin 87 henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta/100 000 asukasta (5 474 083 asukasta).
Vuosien 2014 - 2018 liikenneonnettomuuksissa 90 % (keskimäärin 7 kpl/v) tapahtui maanteillä ja 3 % (0 kpl vuodessa) katuverkolla. Yksityisteillä ja muilla liikennealueilla tapahtui 8 % (1 kpl/v) kaikista onnettomuuksista.

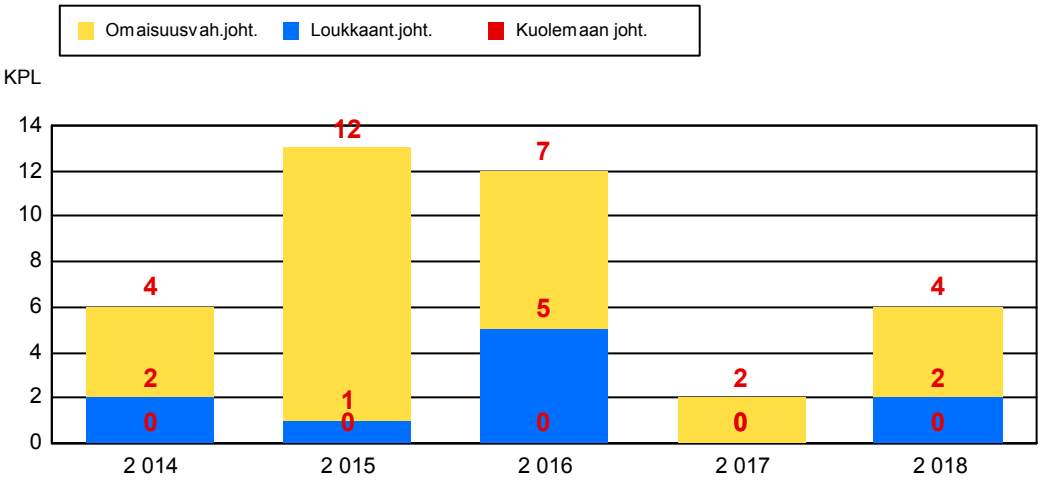

Kuva 2.1 Onnettomuuksien kokonaismäärän kehitys vakavuuden mukaan

Asukasmäärät: 3 288 / 5 474 083 hlö.

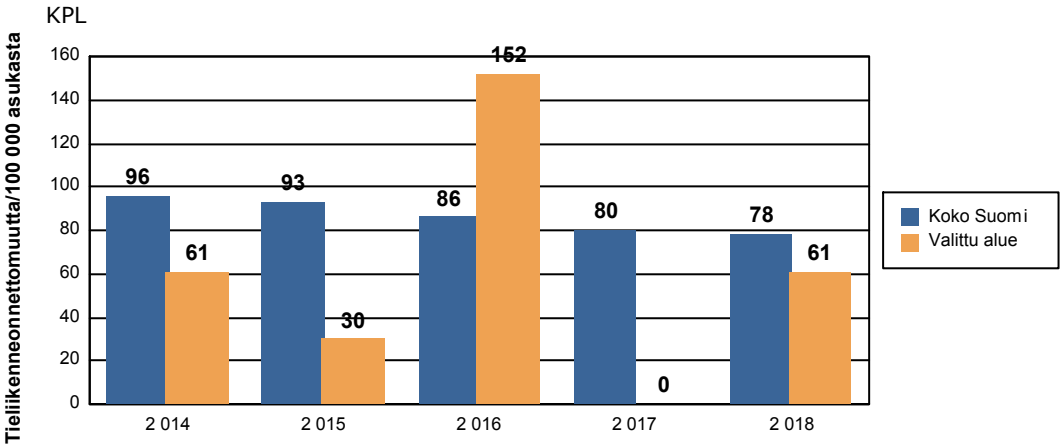

Kuva 2.2 Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän (heva-onnettomuutta/100 000 asukasta) kehitys verrattuna koko Suomen onnettomuusmäärien kehitykseen

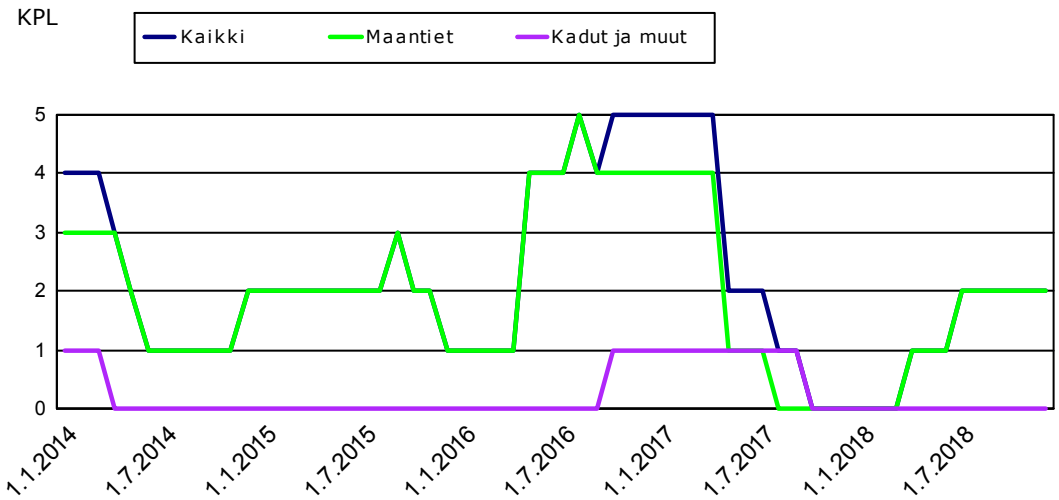

Kuva 2.3 Edellisen 12 kk:n aikana tapahtuneet henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet

3 ONNETTOMUUKSIEN UHRIT TAAJAMISSA JA TAAJAMIEN ULKOPUOLELLA

Vuosina 2014 - 2018 tapahtuneissa 39 liikenneonnettomuudessa oli yhteensä 15 uhria, joista 1 aiheutui taajamamerkin alueella.

Taajama-alueen ulkopuolella tapahtui yhteensä 37 liikenneonnettomuutta, joissa oli yhteensä 14 liikenneonnettomuuden uhria.

Taajamissa tapahtui 5 % onnettomuuksista.

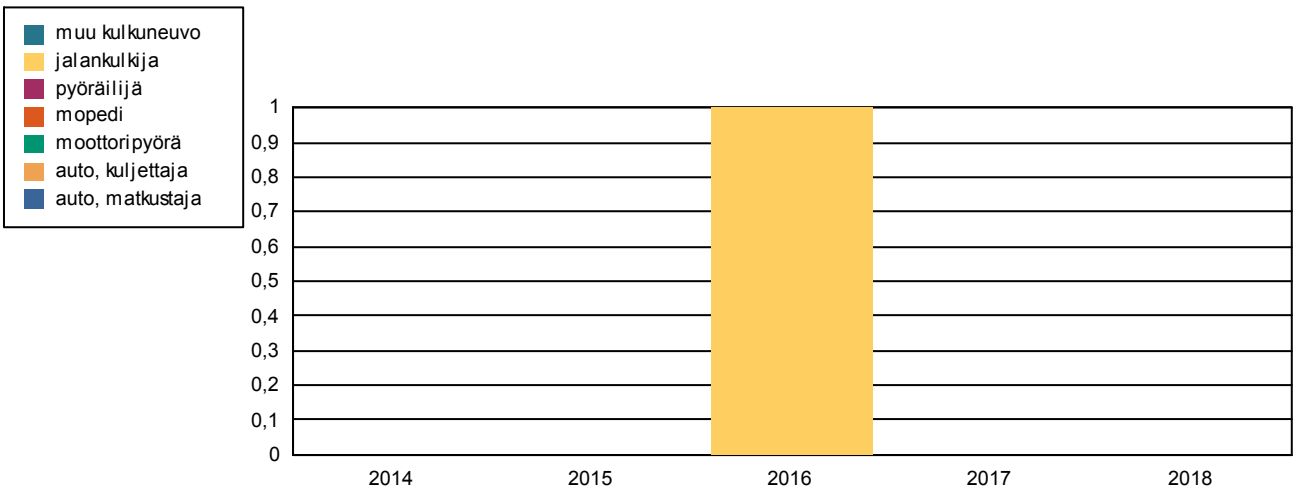

Kuva 3.1. *Tieliikenteen uhrit (kuolleet ja loukkaantuneet) taajama-alueella tapahtuneissa onnettomuuksisssa*

	2014	2015	2016	2017	2018
muu kulkuneuvo	0	0	0	0	0
jalankulkija	0	0	1	0	0
pyöräilijä	0	0	0	0	0
mopedi	0	0	0	0	0
moottoripyörä	0	0	0	0	0
auto, matkustaja	0	0	0	0	0
auto, kuljettaja	0	0	0	0	0
Yhteensä	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**

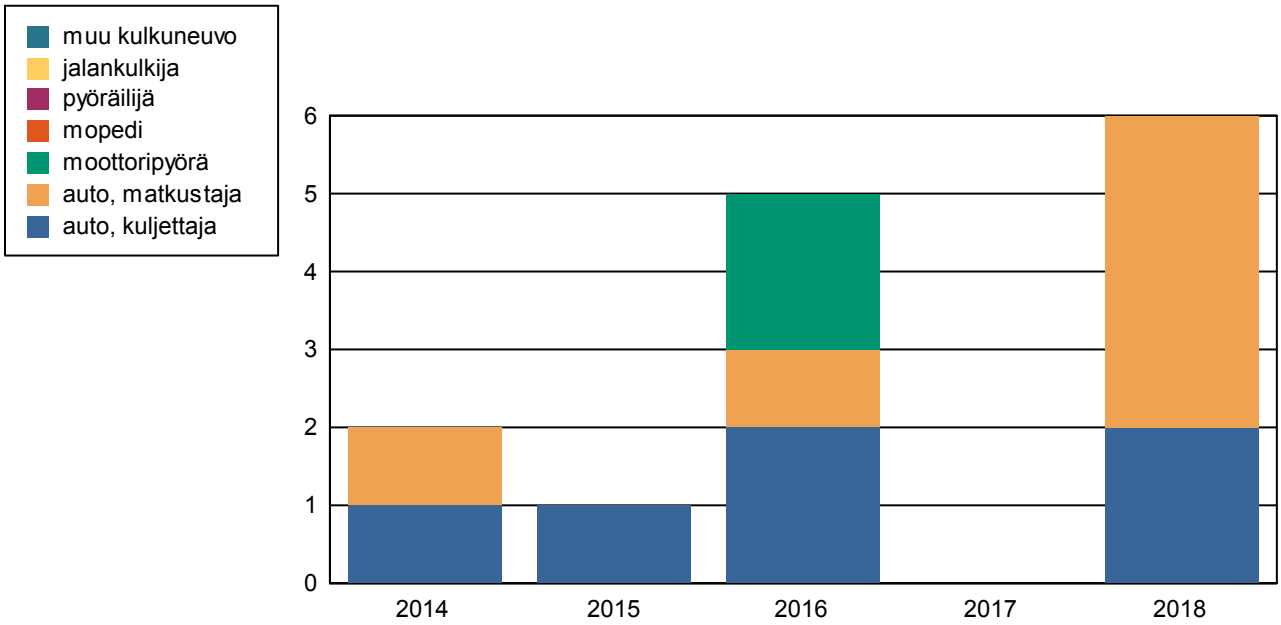

Kuva 3.2 *Tieliikenteen uhrit (kuolleet ja loukkaantuneet) taajama-alueen ulkopuolella*

	2014	2015	2016	2017	2018
muu kulkuneuvo	0	0	0	0	0
jalankulkija	0	0	0	0	0
pyöräilijä	0	0	0	0	0
mopedi	0	0	0	0	0
moottoripyörä	0	0	2	0	0
auto, matkustaja	1	0	1	0	4
auto, kuljettaja	1	1	2	0	2
Yhteensä	**2**	**1**	**5**	**0**	**6**

4 ONNETTOMUUSLUOKAT

Yleisin onnettomuusluokka vuosina 2014 - 2018 tapahtuneissa liikenneonnettomuuksissa oli yksittäisonnettomuus, joita oli 54 % (keskimäärin 4 kpl vuodessa) kaikista onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimmät onnettomuusluokat olivat hirvionnettomuus (13 %, 1 kpl/v) ja peuraonnettomuus (8 %, 1 kpl/v).

Eläinonnettomuuksia oli 23 % (2 kpl/v) kaikista onnettomuuksista ja niistä keskimäärin 0 kpl/v johti henkilövahinkoihin.

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 10 % (0 kpl/v) oli jalankulku-, polkupyörä- tai mopo- onnettomuuksia. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 10 % (0 kpl/v), polkupyöräonnettomuuksia 0 % (0 kpl/v) ja mopo-onnettomuuksia 0 % (0 kpl/v).

Taajama-alueen henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien onnettomuusluokat ovat seuraavat:

- 100 % jalankulkijaonnettomuus (keskimäärin 0 kpl vuodessa),
- 0 % ei tietoa (keskimäärin 0 kpl/v),
- 0 % ei tietoa (keskimäärin 0 kpl/v),
- 0 % ei tietoa,
- 0 % ei tietoa.

Taajama-alueen ulkopuolella tapahtuneiden heva-onnettomuuksien onnettomuusluokat ovat seuraavat:

- 67 % yksittäisonnettomuus,
- 22 % kohtaamisonnettomuus,
- 11 % peräänajo-onnettomuus,
- 0 % ei tietoa
- 0 % ei tietoa .

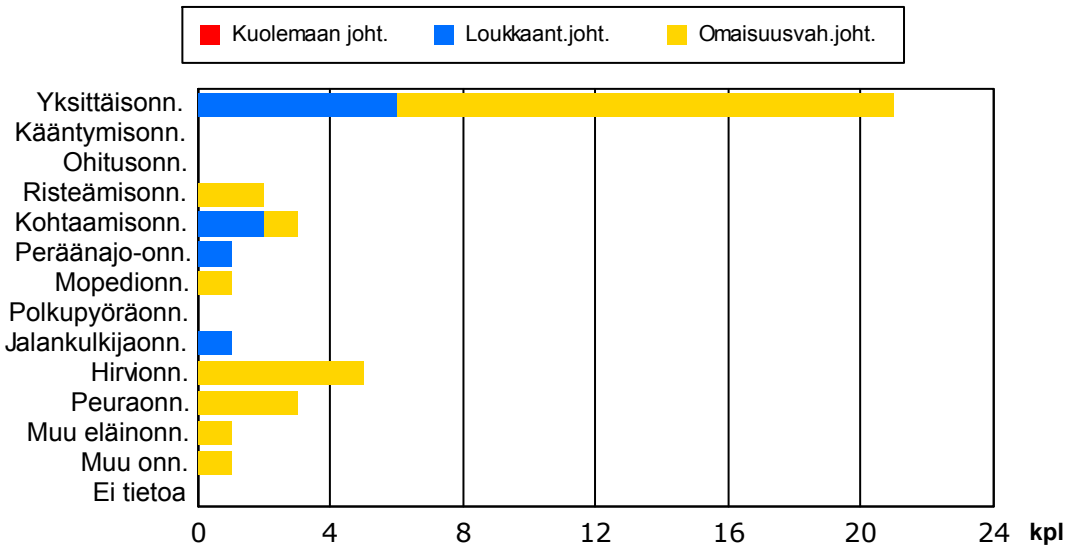

Kuva 4.1 *Onnettomuusluokat kaikissa onnettomuuksissa*

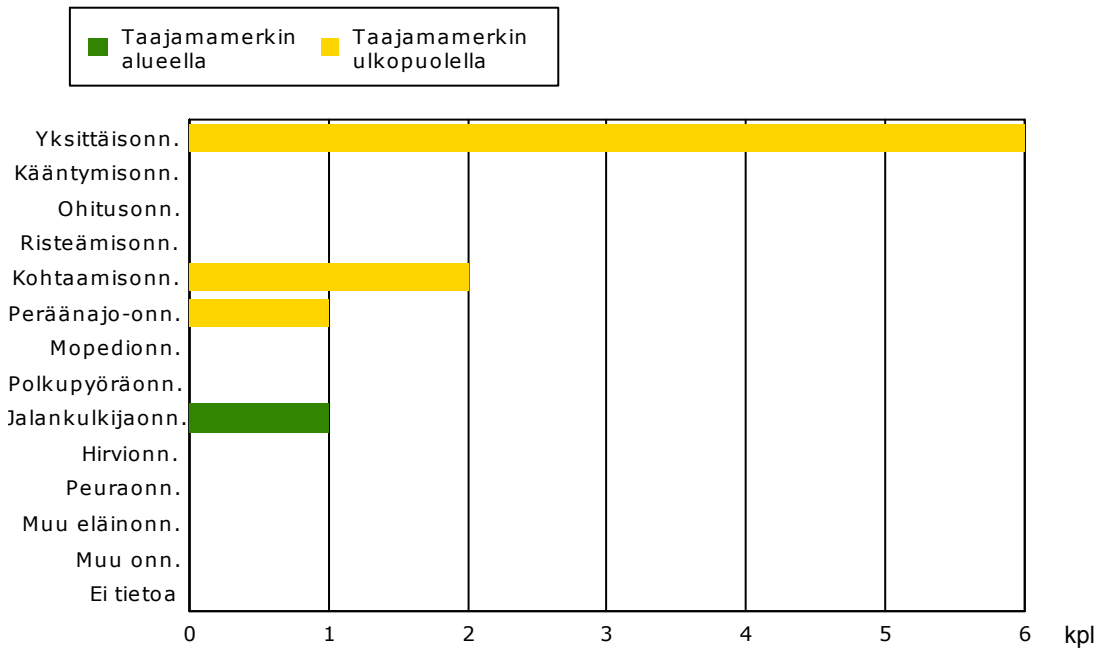

Kuva 4.2 *Henkilövahinko-onnettomuudet taajamassa ja taajama-alueen ulkopuolella eri onnettomuusluokissa*

5 ONNETTOMUUKSISSA MUKANA OLLEIDEN IKÄJAKAUMA OSALLISEN KULKUMUODON MUKAAN

Vuosina 2014 - 2018 onnettomuuksissa oli yhteensä 15 uhria. Erityisesti henkilövahinkoja tapahtui 44-vuotialle (2 uhria), 36-vuotiaille (2 uhria) ja 18-vuotiaille (1 uhria).

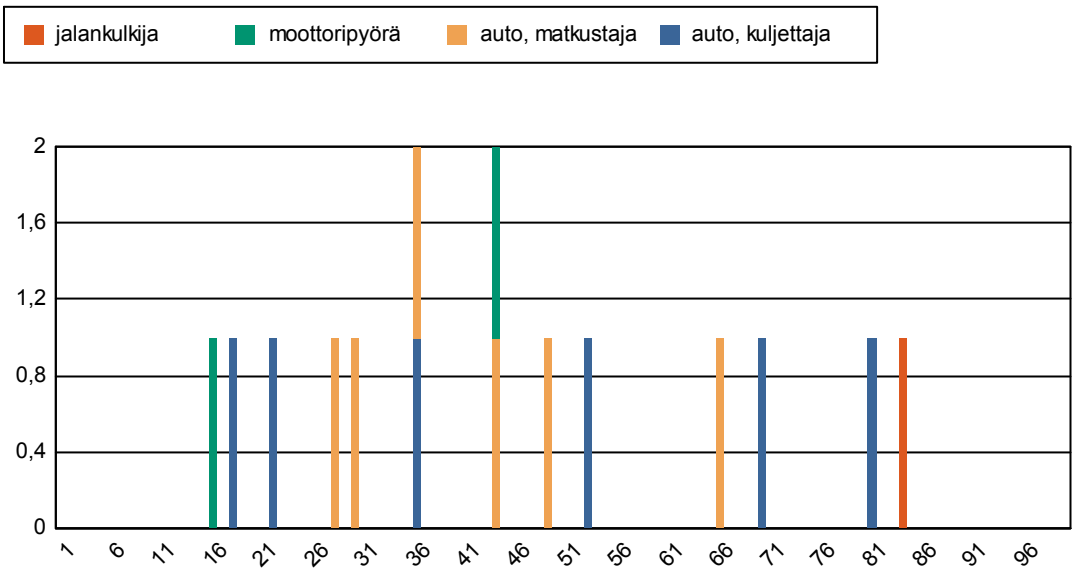

Kuva 5.1 *Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet kulkumuodoittain eri ikäryhmissä*

6 ONNETTOMUUSKUSTANNUKSET

Onnettomuudet aiheuttavat inhimillisten kärsimysten lisäksi taloudellisia menetyksiä. Suomessa käytössä olevan onnettomuuskustannusmallin mukaan liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset ovat henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 308 800 euroa ja omaisuusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 2 200 euroa (Tieliikenteen onnettomuuskustannusten tarkistaminen, Trafi 2016). Kuntien maksettavaksi onnettomuuskustannuksista kohdistuu noin 15-20 % mm. pelastus-, terveys- ja sosiaalitoimen menoina aikaisempien tutkimusten mukaan (mm. Valmixa 2006).

Tarkasteltavalla alueella (KUNTA RAUTALAMPI) tapahtuneiden onnettomuuksien keskimääräiset vuotuiset onnettomuuskustannukset olivat vuosina 2014 - 2018 noin 630 000 euroa, josta kunnalle kohdistuvien kustannustenosuus on noin 130 000 euroa.

MÄÄRITELMÄT:

Tieliikenneonnettomuus on kuolemaan, loukkaantumiseen tai omaisuusvahinkoon johtanut kulkuneuvon liikkumisesta aiheutunut liikennetapahtuma, joka on sattunut liikennelain mukaan yleiselle liikenteelle tarkoitetulla alueella.
Esimerkiksi polkupyörällä kaatuminen katsotaan tieliikenneonnettomuudeksi, mutta jalankulkijan kaatumista ei.

Liikenneonnettomuudessa kuollut on henkilö, joka on kuollut onnettomuuden seurauksena 30 vuorokauden kuluessa onnettomuudesta.

Liikenneonnettomuudessa loukkaantunut on henkilö, joka on saanut onnettomuudessa vammoja, jotka vaativat hoitoa sairaalassa, hoitoa kotona (sairauslomaa) tai operatiivista hoitoa kuten tikkejä.

Liikenneonnettomuuteen osallisiksi henkilöiksi katsotaan onnettomuuteen osallistuneet kulkuneuvojen kuljettajat ja jalankulkijat sekä kuolleet ja loukkaantuneet matkustajat. Eläin on eläinonnettomuuden osallinen.

Jalankulkijaonnettomuus on onnettomuus, jossa toisena osallisena on jalankulkija. Polkupyöräonnettomuus on onnettomuus, jossa ainakin yhtenä osallisena on polkupyörä, mutta ei jalankulkijaa.

Moottoripyörä-, linja-auto- tai raitiovaunuonnettomuuksissa osallisena on ainakin yksi kyseinen osallinen, mutta siinä saattaa olla mukana myös esimerkiksi jalankulkija tai auto.

Yksittäisonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena vain yksi moottoriajoneuvo.

Ohitusonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, joista yksi oli ohittamassa.

Kääntymisonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, joista ainakin yksi oli kääntymässä. Ei sisällä ohitus- eikä risteämisonnettomuuksia.

Kohtaamisonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, jotka ovat tulossa vastakkaisista suunnista. Ei sisällä kääntymis-, ohitus- eikä risteämisonnettomuuksia.

Peräänajo-onnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, jotka törmäävät toisiinsa kulkiessaan peräkkäin samaan suuntaan. Ei sisällä ohitus- eikä kääntymisonnettomuuksia.

Eläinonnettomuus on moottoriajoneuvon ja eläimen välinen onnettomuus.

Peuraonnettomuus on moottoriajoneuvon ja peuran, metsäkauriin tai valkohäntäpeuran välinen onnettomuus.

Hirvieläinonnettomuus on moottoriajoneuvon ja hirven välinen onnettomuus.

Onnettomuuskustannukset kuvaavat tieliikenneonnettomuuksien taloudellisia seuraamuksia. Niihin lukeutuvat aineelliset vahingot, taloudelliset menetykset ja uhrien aineettoman hyvinvoinnin menetykset. Onnettomuuskustannukset muodostuvat seuraavista tekijöistä:

- pelstustoimi ja ensihoito
- sairaanhoito, kuntoutus ym
- työpanoksen menetys
- hyvinvoinnin menetys
- muut kustannukset (mm. materiaalivahingot, vakuutusten hallinnointi, viranomaiskustannukset)